

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi elöljárók, papok és gazdasági ügyelői tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Helyközi telefon 15. sz.
 egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGHPÁL
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyílt-tér sorai 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és klóring 10,489. szám

Szegénység, — tudatlanság.

Irta: Dr Király Péter.

Hugó Viktornak, a világirodalom egyik legzseniálisabb moralistájának és írójának van egy munkája, egy regénye, amelynek címe: „A nyomorultak”. E munkájában megismertet bennünket a nagyevű író azon társadalmi és egyéni bajokkal, szenvedésekkel, nélkülözésekkel és csapásokkal, amelyek az emberi intézmények tökéletlenségéből, az emberek lelki, erkölcsi és anyagi szegénységéből és tudatlanságából, műveletlenségéből származnak.

Hugó Viktornak e regényében körülírt és ismertetett sok-sok igazsága mindmegannyi halhatatlan és örök igazság marad, amíg csak emberek élnek a földön.

A bajoknak és szenvedéseknek és így a bűnnek és erkölcselenségnek is, legborzasztóbb szülőanyja a szegénység és a műveletlenség.

A szegénység, amely eldurvítja, sőt kiöli az emberben az igazságot, a jogosságot, a méltanyosságot és az emberiséget érzését.

A nélkülözés, az éhség, mindmegannyi kerítők. A nyomor egy kiáltó végszükség és elaljasító kényszer, amelynek írott törvénye nincsen, amely az emberi korlátokat a maga kielégítésére törekvő utjában nem ismeri és nem tiszteli. Egy olyan szörnyeteg az inség és a nyomor, amely nem ismeri a bűnt és nem féli a büntetést, nem tiszteli sem a tulajdon szentségét, sem az emberi életet; nem iszonyodik, nem riad vissza semmitől.

Ime, ez az emberi és társadalmi nyomor rideg, igazi karaktere.

Ennél semmivel sem különb és semmivel sem megnyugtatóbb az a másik réme az emberiségnek, amely a tudatlanságban — a műveletlenségben rejlik...

Ha a magyar szociális mozgalmakat figyelemmel kísérjük, azt tapasztaljuk, hogy ennek indító oka nem annyira a szegénységben és nyomorban, mint inkább intézményeink tökéletlenségében, azaz a tudatlanságban, az erkölcsi érzék eldurvultságában és a lelkinesség hiányában rejlik.

A népnevelés nálunk helytelen irányban és a gyakorlati is-

mereteknek ugyszólván a semmibe vételével történik.

Helytelen irányban történik azért, mert még mindig idegen a tanítási módszer és rendszer, amit a népnevelés terén alkalmaznak.

Megismertetik a zsenge gyermekét a nagyvilág történelmével, — a mult idők nagy eseményivel — hogy t. i. mímódon vezette ki Mózes a zsidókat Egyiptomnak földjéről, a szolgaságnak házából; — mímódon sujtotta le a macedóniai Nagy Sándor és a nagy Napoleon véres csatákban a maga ellenfeleit stb.

Mi hasznát veszi mindezeknek az életben az iskolás gyermekből felnőtt közönséges munkás ember?

Megtanítják a multra, amely a jelent készítette és teremtette elő, — de nem tanítják vagy legalább is nem kellőképpen tanítják és ismertetik meg vele a jelen, — a jelen állapotok és életkörülmények mibenlétét, melyből a jövőnek kell kialakulni és előteremtődni.

Nem tanítják meg arra, hogy miben áll az erkölcsös, szeplőtelen és tiszta élet elve, iránya, törvénye, feltétele, szelleme?... — Mit követel az élet, a társadalom, a haza?... Mi sors vár az emberre künn a prózai sivár élet küzdőterén?... Hogy kell az emberek közt felismerni jóakarónkat és kiismerni megrontónkat? Hogyan kell óvakodni a gonosztól, mely az életben annyiszor megkísért és oly nehéz próbáknak tesz ki bennünket? Hogyan őrizze meg az ember a maga lelkét és erkölcsét a hamis tudományoktól, a tudákos míveltyől, az álpróféták és álbölcsek alattomos fufangjától és véres száju, nagy hangu csabításaitól? mikként kell cselekednie, hogy a jót és mindig csak a jót kövesse és szeresse, — nem jutalomért, nem kecségető kilátásokért, hanem a jó iránt való erkölcsi nemes rokonszenv, vonzalom, ragaszkodás kedvéért, — magáért a jóért, mely önmagában foglalja mindazt, ami az ember életét kellemessé és nemessé teszi?!

Ez a jelen való élet megismerése és megismertetése, sokkal közvetlenebbül érdeklí az embert, mint a mult. A mult messzebb van tőlünk és így nem befolyásolhatja annyira sorsunkat, mint a jelen. — A nagyvilág kevésbé érdekel ben-

nünket, mint a nagyvilágban a mi szűkebbkörű kisvilágunk: a mi hazánk, vármegyénk, községünk, társadalmunk...

Hatalmi túltengés.

**Bűnvádi feljelentés
 a főispán ellen.**

A „Székely-Udvarhely” e hó 15-iki (csütörtöki) számában hirt adtunk arról a minden jóérzésű embert megbotránkoztató főispáni önkényes hatalmi túltengésről, melyet Gróf Haller János, Udvarhelyvármegye jelenlegi főispánja, Betegh Pál törvényhatósági bizottsági tag és a „Székely-Udvarhely” felelős szerkesztője ellen elkövetett.

E botrányos esetről a napi sajtó is tudomást vett és a főispán jogtalan eljárását elítéli.

Többek között a „Budapest” ezt írja: „Haller gróf főispánnak eljárását igen furesának találjuk, mert a közigazgatási bizottság ülése nyilvános s azon bárki megjelenhetik. Az ilyesmi tehát jogtalan korlátozása a személyes szabadságnak.”

„A Nap” így ír: „Központi példaadás nyomán a vidéki kiskirályok is eltörölköznek a sajtó szabadmozgási és véleménynyilvánítási jogát... Borzasztó! A vármegye — annyira fölháborodott, hogy az intézményt összetéveszti az emberrel és sarkanyus eszmájával fölragja a szabad sajtó jogát.”

A „Budapesti Hírlap” is közöl egy, a főispán köréből származó félhivatalos értesítést, melynek végéhez — szépség flastromként — odabigyesztették, hogy: „Haller gróf főispánnak eljárása a bizottság helyeslésével találkozott”. Ez természetesen nem fedi a valóságot, mert egyetlen hang sem volt sem pro, sem kontra, mivel a láthatólag nagyon izgatott főispán előre kijelentette, hogy saját felelősségére követi el száználmas ténykedését.

Különben a „Budapest”-nek van a legnagyobb igazsága, mert tényleg a 127.000—902. sz. B. M. rendelet 62. §-a a közigazgatási ülések nyilvánosságáról így szól:

„62. §. Az ülések nyilvánosak, de az elnök a hallgatóságot kizárhatja és eltávolíthatja, ha a bizottság zárt ülés tartását határozza el, vagy ha a hallgatóság a tanácskozás menetét — ismételt figyelmeztetés dacára — zavarja.”

Miután pedig lapunk szerkesztője e szakasz egyetlen betűje ellen sem vétett, nyilvánvaló tény, hogy Gróf Haller János főispán hatalmi körét túllépte, vagyis hivatali hatalmát alapos ok nélkül és jogtalanul használta vele szemben.

Már most mi lesz a teendőnk? Nincs más hátra, minthogy a magyar

büntető-törvény oltalmát vegyük igénybe, a melynek 475. §-a ezt mondja:

„A hivatali hatalommal való visszaélés vétségét követi el és öt évig terjedhető fogházzal büntetendő azon közhivatalnok, aki hivatali hatalmával visszaél a végett, hogy valakit jogtalanul valaminek eltűrésére vagy elhagyására kényszerítsen. A kísérlet büntetendő.”

E törvénytiszakasz értelmében tehát bűnvádi feljelentést teszünk a hatalmaskodó főispán ur ellen, akit besugói — úgy látszik — alaposan felültettek.

Pedig hát — ha kissé reá gondolna a multra, mikor e lap Haller Jánost, a grótot oly hathatósan és oly becsületlen önzetlenséggel védelmezte, lehetetlennek tartjuk, hogy az elismerés, a hála bizonyos szikrája fel ne éledjen abban a szívben, mely: „A halátlanságot a férfi jellem oly sötét foltjának tekintette, am sem a földön, sem az égben bocsánatot nem nyerhet.”

... És mi ezzel szemben mégis mit tapasztalunk!? Elbirálását nyugodtan bizzuk a pártatlan és igazságosan ítélő nagyközönségre...

Törvényhatósági bizottsági tagok választása.

Mult szombaton ejtették meg a választást vármegyénk területén ötvenhárom bizottsági tag ez év végén lejáráó mandátumára.

Az eredmény ugyanaz, ami előre látható volt. A legtöbb kerületben hivatali befolyás alatt álló egyének neve került ki győztesen az urnából. Ennek oka pedig nem más, mint az ellenzéki érzelmű választók szervezatlansége. Vezér, pásztor nélkül elszéled a nyáj.

A választások eredménye az egyes kerületekben a következő. Megválasztottak:

Székelyudvarhelyen Daróczy Miklós és Bálinth György. Zetelakán Szabó Gergely és Biró Mihály. Fenyéden Balázs Károly és Szabó Nándor. Tibódon Berze Albert. Farczádon Andrassy Gyula és Szabó Gábor. Oroszhegyen Gál Sándor és Tamás Ágoston. Bikafalván Biró Áron és Pál Tamás. Székelydobon Péter János. Szentegyházfaluban Vass Gáspár és Ambrus János. — Nagyalambfalván Báró Sebesi Sándor. Székelykeresztúron Benkő Mihály és Jeddy Tamás. Ujszékelyen Gyarmathy Lajos. — Kissolymoson Kerestély Márton. Raván Ádám Aladár, Kecskés Izsák és Bartha Gábor. Kőröspatakon Mathé László. Siklódon Szilveszter Péter. Etéden Gagyí Lajos. Farkaslakán Sebesi János és Csomor Gábor. Kobátfalván Gálffy Kálmán és Elekes Dénes. Tordát-

falván Biró Dénes és Katona Ferenc. Korondon Kádár Gyula és Lőrincz István. Atyhában Mihály Domokos és Györfly Ferenc Felsőszéfalván Kis Pál és Veres Mózes. Alsószéfalván Pál Lajos. Parajdon Kovács Mihály. Székelyderzsben Bedő Ödön. Patakfalván Ferenczy János. Homoródszentmártonban Benedek Ferenc. Városhalván Szombatfalvy Lajos. Oklándon Demeter Dénes. Homoródmáson: Ajtay János. Lövétén Elekes Nándor és György István. Vargyason Kisgyörgy Sándor. Olaszteleken Markó György és Gáspár János. Magyarhermányban Ráduly János.

Hol az ellenzék?

— A „BUDAPEST” cikke. —

Ezt a kérdést nem nekünk kellene föltennünk, hanem valamelyik kormányparti lapnak. Nekünk—valljuk be, mert hiszen ez az egész cikk egy nagy önvallomás lesz,—szégyenletes dolog a parlamenti ellenzék keresni. Szégyeljük magunkat, hogy amikor a magyar képviselőházban az ország egész gazdasági és politikai jövődjét befolyásoló kérdések vajudnak, az ellenzék a mult babérain pihen, s mikor a kormány és a többség háborgó lelkiismerete obstrukciótól retteg, az ellenség érthetetlen könnyelműséggel obstrukciót önmaga ellen.

Régóta ez a helyzet, s bennünk régóta él az aggodalom: hová fejlődik majd ez a léha nemtörődomség? De visszatartott bennünket a nyilvános vadólás az a szemérem, amely pirulva takargatja önhibáit, s visszatartott bennünket az a remény, amely bizott abban, hogy egyszer csak végeszakad ennek az ellenzéki álmokornak és e cérnaszálakkal lekötött Gulliver hajnalhasadtán mégis lerázza magáról a rajta nyüzsgő törpesereget. Reményünk mindmáig nem teljesült, tartózkodásunk alól pedig földoldoz bennünket a posta, amely özönével szállítja hozzánk az ellenzék holléte iránt kérdezősködő panaszokat.

Kénytelenek vagyunk tehát nyíltan válaszolni ezekre a panaszokra. Az ellenzék valóban nincs a helyén, s hiányzik mindenünnen, ahol ott kellene állnia programjáért, elveiért, hazájáért. Nincs ott a képviselőházban, ahol jelentőségteljes nemzeti problémák forrnak a színen és a szin mögött, s nincs ott a törvényhatósági életben, ahol reá a harc előkészítésének, a polgárok közvetlen felvilágosításának, s a kormány szerveiben való ellenőrzésének fontos munkája vár. Ezt válaszoljuk a hozzánk érkező panaszokra, amelyek fölött nem lehetett tovább napirendre térnünk s amelyek ellenállhatatlan erővel készítettek minket erre az elriasztó önleplezésre.

Igaz: az ellenzék nincs sehol. A parlamentben tiszteletreméltó kivételek ülnek elszórva az üres padokon s bár munkájuk derék, férfias, erélyes, bármennyit dolgozzanak is, monoton jellegű adnak minden, a kormány tevékenységét bíráló akciónak. Kimerülnek, erejüket fölaprózzák s legjobb igyekezetük tökéletes visszahanatalsága valósággal letöri önbizalmukat, megfojtja hitüket, természetesen tönkresilányítja munkakedvüket és a küzdőlemezre való

készségüket. Ha van valahol az életben jogosultsága és értelme a munkafelosztásnak, úgy a politikai taktikában van, s ha a szervezetenélküliség hiánya hiúvá teheti a leghatalmasabb osztályok, népek, országok sorát intéző célok elérését, úgy ez a szomorú tétel főleg a parlamenti kisebbségekre áll sivar, könyörtelen bizonyossággal, de különösen áll ez nálunk, ahol a közjogi minoritás — úgy szólván — századok óta magát a nemzetet, az erőművi uton háttérbe tolt, kiszípolozott, s aztán felrugott nemzetet jelenti.

Hol van hát a kisebbség? Mandátumai mögül nézi, mint kerülnek ebek harmincadjára legfőbb javaink? Meghátrál a harc elől, nehogy sebeket adva, maga is megsérüljön? És mit félt?... Nem akarjuk azt állítani, hogy tisztán személyi érdekeit, de igen is követeljük, hogy kényelmi szempontoknak ne áldozzon föl országos szempontokat. Azok a kerületek, amelyek minden erőszakosságokon keresztül ellenzéki képviselőt küldöttek a parlamentbe, nem azért küldöttek, oda haza elmékedjék az idők forgandósága fölött, s hogy bünyös közönyével demoralizálja társait, elkedvetlenítse vezéreit és szárnyaszeggette tegye sajtóját, hanem azért, hogy ott küzdjön teljes ellenzéki fegyverzetben a parlament porondjain, ahol az ország elsovadása, vagy fölvirulása — a bajvívási bér.

Az ellenzéki pártok vezetőségét nem terheli mulasztás, sőt elismerjük azt is, hogy egyenként sem hiányzik az emberekből a vágy, az elköltéség és a tűz küzdeni, harcolni és győzni a magyar alkotmány, s a magyar nemzeti jövődjé sáncában. De nem látjuk az ellenzéki csatasort és követeljük komoly, szigorú szóval, a mult tradíció, a jelen nyomorusága és a jövő szentsége nevében, hogy legyen vége ennek a veszedelmes, tragikus komédiának. Mert az elprédált érdekek, az elvesztett értékek és a tönkretett közélet nem azokat vonja felelősségre, akik elveikhez, vállalt köteleseikhez és fölfelé tett ígéreteihez képest az elprédálást, az elvesztegetést és a tönkretételt végrehajtották, hanem azokat, akik elveikkel, köteleseikkel fel fogadalmukkal ellenkezőleg, bár az ország kezükbe adta a védő fegyvereket, gyöngék és hitványok voltak a'hoz, hogy ezeket a fegyvereket forgassák, s a rájuk bizott kincseket megőrizték.

HIREK.

— **Negyedszázados évforduló.** Mult szombaton meghatóan szép jelenet jászódott le a székelykereszturi állami tanítóképző-intézet igazgatói irodájában. Az intézet tanárkarával élén, egész meglepetésszerűen betopant P a s n á r i Győző tanár és mélyeséges érzéstől áthatott beszédben üdvözölte U j v á r y Mihály igazgatót, aki negyedszázad év óta igazi lelkesedéssel, becsületes szorgalommal működik a tanári pályán. A magunk részéről is teljes tisztelettel köszöntjük a derék igazgatót és őszintén kívánjuk, hogy minél hosszabb időn át jó egészségben folytassa áldásos működését a székelyföldi tanügy javára!

— **Városi közgyűlés.** Székelyud-

varhely város képviselőtestülete pénteken d. u. rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlésen — miután Gotthárd János polgármester egészségő helyreállítása céljából Budapesten, a Lukács-fürdőben van — Soó Domokos tanácsos, polgármester helyettes elnökölt. Az 1910. évre megérkezett 8000 K-ás államsegélyből a tisztviselők jutalékát utalványozták. Az aszfalt szabályrendelet módosítva, elhatározták, hogy az alsó-foku ipari és kereskedő tanonciskolához államsegély mellett még két tanerőt alkalmaznak. A magyarországi rendőrtisztviselők orsz. egyesületébe Dr. Ferenczy Endre rendőralkaptányt küldöttek ki Ferenczy Gyulával szemben jövő évre a bor-és szeszfogyasztási adó megváltása összegét 1000 koronában állapították meg. László Albert aljegyzőnek a kért fizetési előleget engedélyezték. Több tárgy nem lévén, ezzel a gyűlés véget ért.

— **Stratzinger kir. tanácsos temetése.** F. hó 15-én d. u. 3 órakor általános részvét mellett ment végbe Stratzinger Emil kir. tanácsos, pénzügyigazgató temetése. A jobb érzésű emberek siettek a kegyelet adóját leróni s halálában ezzel is némileg elégtételt szolgáltatni az önértében mélyen megsértett, ártatlanul kiüldözött öreg urnak. Már a kora délutáni órákban gyülekezni kezdtek a résztvevők a Kossuth-utcai gyászház előtt s midőn a háznál végzett beszentelés után a koszorúkkal elhalmozott koporsót gyászkozsira helyezték, néma meghatottsággal kísérték a rokonszenves jóbarátot és ismerőst utolsó útján a temetőbe. Az általános részvét közepette azonban az összes megjelenteket kinosan érintette, hogy mily felületesen nyilatkozott meg a kegyelet épen azon hivatal részéről, melynek a meghalt, 39 éven át fáradhatatlan munkása s halála általmából pedig főnöke volt. A ravatalára helyezett koszorut is „volt főnöküknek” címezték, pedig az egész város tudja, hogy Stratzinger sem nyugdíjazva, sem elcsapva nem volt. Meg aztán csaknem 40 évi munka talán megérdemelte volna, hogy a halottat sirja szélén legalább pár szóval elbucszustassák?!... Hanem béke velünk... a meghalt nyugodjék csendesen! (Beküldték.)

— **Karácsoni fillérestély.** A székelyudvarhelyi polgári önképző és segélyező egyesület jótirű, mindig kiválóan sikerült karácsoni fillérestélyét e hó 26-án (ünnepe másodnapján) a „Budapest” szálló színháztermében fogja megtartani. Az estély sikere érdekében az előkészületek javában folynak.

— **Szabad lyceum.** Székelyudvarhely az iparosok és ipari munkások szabad lyceuma ma (vasárnap) d. u. 2 órakor a polgári önképzőkör nagytermében kezdődik. Az 1910—1911. évi időszakban 12 előadás lesz a magyar irodalom, történelem, földrajz, társadalomgazdaság, természet-, orvos-és műszaki tudományok, szociális élet és közgazdaság köréből. Az előadások sorozatát Szabó Dezső főreáliskolai tanár nyitja meg. A következő előadások pedig 1911 január 8-án, 15-én, 22-én, 29-én, február 5-én, 12-én, 19-én, 26-án, március 5-én, 12-én, 19-én lesznek.

— **Szent Antal estélyek.** Székely-

udvarhelyt a szokásos Szent Antal estélyek jövő évi jan. 8-án kezdődnek. Az első estély nagyobb szabású programjána összeállításán most fáradoz a rendezőség.

— **Tanítók műsoros estélye.** A székelyudvarhelyi állami elemi iskolai tanítók az iskola szegény tanulóinak beszerzett ingyen tankönyvek és tanszerek költségeinek fedezésére 1911. február 1-én műsoros táncestélyt rendeznek.

— **Hangverseny Székelykeresztúron.** A székelykereszturi állami tanítóképző-intézet ifjusága a tanári kar vezetése mellett, 1911. január 14-én (szombaton) Székelykeresztúron, a Walter-féle szálló dísztermében, fuvó hangszereinek törlesztésére, táncdal egybekötött hangversenyt rendez. A rendező bizottság élén Mihalik József tanár, r. b. elnök Kövér Sámuel titkár, Nyers Sándor jegyző, Kató János pénztáros, Kelemen András ellenőr, Udvard Imre dalkar- és Paulik János zenekarvezető, valamint Péter Sándor cigányvajda állanak. A műsor hét válogatott pontot foglal magában. Belépési díj személyenként 2 korona, családjegy 5 korona, tanulók 1 koronát fizetnek.

— **Országos kirakó vásárok.** Dec. 19-én Csíkszentgyörgy, Küküllővár: 20-án Alsócsernáton, Bánfihunyad, Vizakna, 21-én Székelyudvarhely, Szentágota, 22-én Nagyida, Szilágycseh, 23-án Sziagyosmló, 28-án Nagyajta, 30-án Algyógy.

— **Pásztorjáték.** A helybeli ferencrendi szerzetesek vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiúiskola növendékei egy nagyszabású műkedvelői színelőadásra készülnek. Az előadandó darab egy 5 felvonásos pástorjáték, melynek keretében nagyszerű szerepek vannak: angyaloknak, ördögnek, pástoroknak és királyoknak egyaránt. A darab szépségét, az előadás fényét és érdekességét fogja emelni azon dráma (s ragyogóan szép ruhakészlet, melyet most szerezték be, s mely korszerűségével a nézőt a képzelet szárnyain a legrégibb korba vezet vissza. Nemkülönben a közbe-közbe szurt élőképek és karénekek, melyek a természet valóságos mennyországgá fogja varázsolni. Az előadás — mint értesülünk — a „Budapest szálló”-ban lesz január 8-án. Színlapokon fogják a n. é. közönséget tudatni és meghívni.

— **Sóvidéki jótékonyág.** A következő sorok közlésére kértünk fel: Alsószéfalván korán elhalt bányamunkás Molnár Mihály családját minden támasz nélkül hagyta hátra, mert szolgálati ideje oly kevés volt, hogy nyugbért özvegye nem kapott. A szerencsétlen család több tagja, s az özvegy is nyomorék, s család egyetlen menedéke egy rozoga házikó már-már összedüléssel fenyegette a bennlakókat s a ház újbóli fedését az özvegy képtelen volt elvégeztetni. Több emberbarátnak tudomására jutván az eset, gyűjtés indítottak, melynek eredménye 52 K 08 f összeg volt, s melyből a ház aszfalt lemezzel be is fedett. Adakoztak: Benedek Kálmán 4, öz. Veress Gyuláné 1, Schneider Józsefné 2, öz. Mánya Gergelyné 3, Mezey Ödön 3, Szigethy Gyula r. k. lelkész 1, Balázs Jenő 2, Osváth Károly 2, ifj. Benedek Kálmán 1, Keresztes János 5, Sajóhelyi László

1. Budapesti Ferenc Sebestyé Kalmes 2 koron gyűjtése bányam iepen 7. Fogadják adomány segélyez 14. Bened hiv. főn — Ori lapok kö vébe jár jött ujab csinosak az olvas csak ide „Budape a függet lapja, te szerepe váló elis nagy ol évi aján asszonya ténelmi Emőd Nemes 1 zaival e történele Ezt a di dapest* belépők alább fé Bolti ár delések intézend utca 3.

— **Isma aga.** Az Tanács“ céljaira eszközt tésében a tanító dik köte kötet an logatva, számára tatás sz K. Taná tanítókn igazolják adásoka meg. A szintén lekösse letkét s ismerett olvasó T., az beszerze ajánija, len vet hanem anyagát a tanit adásoka kal élé kar figy

— **N** a sikett lekötté szájmöz gömböl alakít. nak sz beszél is halla száma »Karác mel Sa a béke stb. mi

1. Budapesti szivattyúgyár 5, Schopp Ferenc — 50, Kovács Károly — 60, Sebestyén E. — 80, Pogány Béla 1, Kalucs Gy. — 60, Groszmann Jenő 2 korona. Parajdi bányamunkások gyűjtése régi-telepen 9.22 K, parajdi bányamunkások az új Erzsébet-telepen 7.36 K. Összesen 52 K 8 f. Fogadják az adakozók e nemes célu adományaikért hálás köszönetét a segélyezetteknek. Parajd, 1910. dec. 14. Benedek Kálmán, m. kir. bányahiv. főnök.

— **Öriási versengés** folyik a napilapok között, melyik tud jobban kedvébe járnai az előfizetőknek. Divalta jött újabban, hogy évenként egy-egy csinosabb ajándékot is osztanak ki az olvasók között, melyek azonban csak ideiglenes becsesl bírnak. A „Budapest” politikai napilap, mely a független és 48-as Kossuth-párt lapja, tehát mint ilyennek is fontos szerepe van, újévi ajándékaival kiváló elismerést vívott ki magának a nagy olvasóközönség előtt. Idei újévi ajándéka a „Magyarország nagyaszonnyai” egy nagyon értékes történelmi becsü munka, mely Farkas Emőd érdekes leírásában és Nemes Mihály történelmi festő rajzaival elibünk varázsolja a magyar történelem legnagyobb nő-alakjait. Ezt a diszunkát megkapják a „Budapesti” rendes előfizetői, az újonnan belépők közül pedig azok, kik legalább fél évre egyszerre fizetnek elő. Bolti ára igen magas lesz. Megrendelések „Budapest” kiadóhivatalához intézendők. Budapest, IV., Sarkatytus utca 3. szám.

— **Ismeretterjesztő előadások anyaga.** Az „Országos Közművelődési Tanács” az iskolán kívüli oktatás céljaira igen igen alkalmas segéd eszközt ad. Benedek Elek szerkesztésében két kötet felolvasást bocsát a tanítóknak rendelkezésére. A második kötet most jelent meg. Mindkét kötet anyaga szépen van össze válogatva, kész anyagot nyújt azok számára, a kik az iskolán kívüli oktatás szolgálatába lépnek. Az O. K. Tanács ezen füzeteket mindazon tanítóknak, akik e hatóságaikkal igazolják, hogy ismeretterjesztő előadásokat tartanak, díjtalanul küldi meg. A felolvasás használatára szintén utbaigazítást ad, hogy az lekösse a nép figyelmét, érdekelje lelkét s befogadja azt a sok hasznos, ismeretterjesztő anyagot, a mit felolvasó tanító nyújt neki. Az O. K. T., az ország különböző részeiből beszerzett tapasztalatok alapján azt ajánlja, hogy a szó szoros értelmében vett felolvasásokat kerülni kell, hanem e helyett a felolvasások anyagát szabad előadásban nyujtsa a tanító s az ismeretterjesztő előadásokat ének és szavalat számokkal élénkítse. A munkát a tanítói kar figyelmébe ajánljuk.

— **Nagyon tanulságos megfigyelni** a siketnémákat tanulás közben. Mily lekötött figyelemmel lesik a tanító szájszédulátát, amit az szájával gömbölyű ő, vagy karesu f betűt alakít. És ezek csodásan megtanulnak szájszédulátokkal egymással beszélni anélkül, hogy egy hangot is hallatnának. A »Kis Pajtás» e száma hoz egy érdekes szindarabot: »Karácsony a javító-intézetben» cím mel Sakkozás az iskolában. Lenke a békeapostol. Höröcsög Péter, stb stb. mindenmeganyian jobbnál-jobb

olvasniyaló. A »Kis Pajtás» tartalma mindig célirányos. Nevelés és szórakoztatja a gyermeklelküket Karácsonyra kedvesebb ajándékot aligha képzelhetünk. mintha megrendeljük gyermekeinknek a Kis Pajtás-t. Legolcsóbb 3 kor. felévre. Tessek csak próbaszámot kérni: »Kis Pajtás» Budapest VII. ker Thökölyut 16. címen. Ugyanott az előbbi II III., IV., évfolyamok egyenkint 5 K diszkötésben 8 kor kaphatók.

— **Figyelmeztetés** a postai csomagok celszerű csomagolása, helyes címzése stb. tárgyában. A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldemények késedelem nélkül való kezelése csak egy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szemellett tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszer, más tárgyakkal egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra falada, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyu tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használandó. 3. Vaszon vagy papirburkolattal bíró csomagokat gőb nélkül zsineggel keresztelési pontjain pedig pecsétviasszal kell lezárni.

A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használandó. 3 A címesnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnevek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.) továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címirataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. 4 A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell erősíteni. A papirlapokra irt címetek mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címirat összes adatait feltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha burkolaton levő címirat leesné, elveszne vagy pedig olvashatatlanná válik, a küldemény bizottsági felbontása útján a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címirat felső részén is kitüntesse. 5. A csomagok tartalmát úgy a címiraton, mint a szállítólevelen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szesz italok stb.) tartalmazó csomagok címirataira, nemkülönben az ilyen csomagokhoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 1 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb. A tartalom ily részletes megjelölése fogyasztási-adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja

— **Névjegyek.** Tekintettel a közelgő karácsonyi és újévi névjegy szükségletre, lapunk könyvnyomtató intézete a szebb-nél-szebb névjegyek nyomtatását már megkezdette. Rendeléseket naponként elfogad. A szétküldés hetenként elfogad. A szétküldés hetenként történik. Ezuton hívjuk fel a n. é. közönség szives figyelmét a dusválasztéku divatos névjegyekre és kérjük, hogy szükségletét minél előbb megrendelni méltóztassék, nehogy az ilyenkor beállani szokott munkatorlódás miatt, esetleges hátránya legyen.

Ne törje a fejét azon mit vegyen karácsonyi és újévi ajándékul! E helyett látogassa meg Betegh Pál könyv-, zenemű-, papír-, író- és rajzszerkereskedését Kossuthutca 31. sz. alatt. Itt csakis hasznos, maradandó emléktárgyakat talál. Gyönyörű díszítési emlékkönyvek, fénykép- és levelező-lap albumok, esontkötésű imakönyvek, 101 magyar népdal énekhangra és zongorára, jegyzék-könyvek (noteszek), kitűnő hegedűk és felszerelések, dus választéku tapéta- és kreppapirosok, tonta tartók, festékek dobozokban és külön is, levélpapírok a legdivatosabb színekben, névjegyek elegáns dobozokban és több itt fel nem sorolt tárgyak kaphatók.

— **Értékes ünnepi ajándékot** hihetetlen csekély ártért nyujt az 1911. évre szóló Gyermeknaptár, mely az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában immár 12 év óta jelenik meg. Eltűnik fekszik e naptár. A címlapot az elethű rajzairól országszerte ismert Vezényi által készített gyönyörű színes kép díszíti, mely egy fa alatt üllő fiatal anyát ábrázolt, a hogy gyermekét a repülő madarra figyelmezteti. A 64 nyolcadert oldalra terjedő 14 közlemonyit magába foglaló és 43 szépképpel illusztrált könyv ára 10 fillér, melyből a tanító özvegyeinek és árváinak gyarmolítására szánt Eötvös-alap is részesedik. Az Országos Állatvédő Egyesület e címen az Eötvös-alapnak a jelen évben 1525 kor. 16 ft fizetett ki. Elbeszélések, versek, történetek, mesék foglalhatnak a könyvben. mind arra célozva, hogy a gyermekekben a nagy természet s különösen az állatok iránt érdeklődést és szeretetet felkeltsék. Tekintettel a könyv nemes céljára és valóban páratlan olcsóságára csak ajánlani tudjuk beszerzését mindenkinek, aki akár saját gyermekeiknek, akár szegény iskolás gyermekeknek örömet akar okozni és egyben a gyermekek érzelmi világának nemesítésére kíván hatni és azok örömeiben maga is örömet lel. A gyermeknaptár legcelszerűbbek postautalványon megrendelhető az Országos Állatvédő Egyesületnél, (Budapest, IX. Ernő-utca 11—13, mely a naptárakat portómentesen küldi meg a megrendelőknak. A jelntékeny postaköltség lehető csökkentése érdekében azt kéri az egyesület, hogy egy egy címre lehetőleg 10 példány rendeltesék meg 1 korona árban.

— **Ne irigykedjék** azokra, akik mindent jól és olcsón vásárolnak, hanem keressen ön is jobb bevásárlási forrást. A legjobb üzletek címét a „Székely-Udvarhely” hirdetési rovataiban találja.

KÖZGAZDASÁG.

Termesszünk több lucernát.

Ma, a mikor a magas állatok az állattenyésztés jövedelmezőségét biztosítják, saját jól felfogott érdeke minden gazdának minél több állatot tartani és tenyészteni. Hogy azonban ezt megtehesse, legelőszőr is sok takarmányról kell gondoskodnia s mert a lucerna nemcsak a legnagyobb, legfehérje dusabb szálas takarmányok egyike, de egyszersmind a legnagyobb hozamot is adja, azért a legmelegebben ajánlhatjuk gazdátársainknak, létesítsenek több lucernát, a melyet ha jól megalapoztunk, éveken át fogja állatállományunkat, a legjobb minőségű bőségés takarmánnyal ellátni.

Jó lucernások azonban nemcsak sok takarmányt szolgáltatnak, de a talajt is gazdagítják, mert a lucerna nitrogén gyűjtő baktériumokkal él együtt és így nemcsak a saját szükségletére köt le a levegőből nitrogént, de a gyökerein levő gumókban is elraktározza azt az utó-növény javára.

A jó lucernás létesítéséhez első dolog a nagyon mély szántás, a melyet ha az ősszel elmulasztottunk volna elvégezni, akkor tavasszal is megtehetjük. A mely szántás mellett fő-dolog a talajt apróra elművelni borona, talajtömörítő stb. segítségével. Közvetlenül istálló trágyázásban nem kell részesíteni; mert az nagyon gyomosítólag hat rá, de legjobb trágyázott kapás után vetni. A trágyázott kapás, ha azt gondosan műveljük s irtottuk a gázt, biztosítja legjobban a lucernás gyors és erőteljes fejlődését. Hogy azonban a hatást fokozzuk, ajánljuk a lucerna termés jövedelmezősége szempontjából műtrágyákat, nevezetesen szuperfoszfátot is alkalmazni, mely az erőteljes gyökérbepződés és bokrosodást nagy mértékben elősegíti, s így a fiatal növény fejlődésének első stádiumát gyorsan éli át, s a gyomokat elnyomja. Kötött talajon tehát a mag elvetése előtt 200 kg. 18%-os szuperfoszfátot szórjunk ki, homokos talajon e mellett 60—80 kg. 40%-os kálit is; kiszórás után boronáljunk és ez után vessünk.

Egyáltalán nem szükséges a lucernát védő növényvel vetni; sokkalta jobb eredményeket gyorsabban fogunk elérni, ha lucernát egymagában vetjük, a mely esetben már az első évben háromszori kaszálást érünk el, a mi természetes is, mert hiszen a védő növény csak akadályozza a fiatal lucerna fejlődését. A növényke kikelése után, ha a tavasz hűvös s ha a talajban van elegendő nedvesség, kat. holdanként 25—30 kg. Chilisalétromnak fejtrágyául való kiszórásával is rendkívül elősegítjük a gyökér-képződést, miért is ez eljárás a mondott viszonyok között előnyös. Ha a gyökerek már mélyre hatoltak s jól kivannak fejlődve, akkor azok a talaj mélyebb rétegeiben amugy is találnak bőséges táplálékot.

Ha ilyenén módon készítjük elő a lucerna talaját, úgy csak némileg kedvező időjárás esetén is, igen bő termésekre lehet kilátásunk, olyanra, a mely kétszeresen is tulszárnyalja az egy nyári növények termését. Lucernások telepítésével tehát állattenyésztésünkön nagyot iendíthetünk, s nemcsak szaporíthatjuk az állatállományt, de sokkalta intenzívebben is táplálhatjuk azt.

Arverési hirdetés.

Recsenyéd község korecsma háza 1911 évi jan. 1-től 1913 évi dec. 31-ig terjedő 3 évi időtartamra 1911 évi dec. 23-án d. e. 9 órakor nyilvános árverésen használtatott Recseuyéd község házánál. Kikiáltási ár évi 150 K, bántépénz 10 százalék. Árverési feltételek a hszentpáli körjegyzői irodán, árverés napján pedig a község házánál megtekinthetők.

Recsenyéd, 1910. dec. 10-én
Máté Elek
közs. bíró.
Bencze Gábor
körjegyző.

Szám: 10243-1910. Tkv.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székeludvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint Országos magyar vasutas takarékpénztár részvénytársaság végrehajtatójának Dávid Domokosné szül. Kovács Anna elleni 1500 korona tőke követelés iránti végrehajtási ügyében a székeludvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székeludvarhelyi 1645 számú telekjegyzőkönyvben A + 1244/18. hrszámú ingatlan 1440 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és a fentebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi január hó 13. napjának d. e. 8 órájkor a telekkönyvi hatóság árverező szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fognak adni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, Székeludvarhely, 1910. évi október hó 13-án. Gyarmathy Ferenc s. k. kir. tszéki bíró.

A kiadmány hitelesül.

Gyertyánossy
kir. törvényszéki telekkönyvvezető.

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székeludvarhely, Kossuth-u. 22. sz. alatt kitért étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatul Barkóczy Albert, vendégfogdos.

Egy Puch motor

kerékpár oldalkocsival kitért állapotban feláron eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva — minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ára negyedévre 1—1 kiadásra csak 3 K. Kiadóhivatala Budapest, VI. Andrásy-ut 97. sz. a „Székeludvarhely“-re való hiyatközösség mutatóvázszámot szívesen küld bárhova.

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalettmódelit közöl a BUDAPESTI BAZAR egy évfolyamában. Előfizetési ára: negyedévre 2 korona. Ingyen mutatóvázszámot küld a BUDAPESTI BAZAR kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornagy kereskedők Medgyes. Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitért sajtótermés és vörös borok.

B O R!

Fernengel Gyula székeludvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Amortizációs

tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. l. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselősege“.

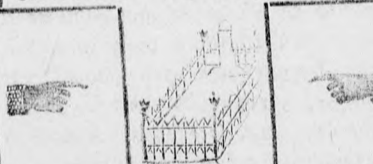
KOLOZSVAR

Ferenc József-ut 7. a szám.

Válaszbélyeg csatolandó.

Városi lakóházak

tervezését, költségvetéseket, modern lakóházak szolid felépítését; CSALÁDI SIRBOLTOKAT

(kripták) a legjobb és legszebb kivitelben, minden elfogadható árért pontosan feépít

TÓTH JÓZSEF

képesített kőművesmester Székeludvarhely, Bethlen-utca 41. sz. alatt. Az igen tisztelt építelő közönség szíves pártfogását kéri.

Megbízható jó munka!

Stoch Cognac gyógyszer

Advertisement for Stoch Cognac medicine, featuring an image of a bottle and text describing its benefits for various ailments.

Jó forgalmu üzlet-helyiség Székeludvarhelyt, Batthyány-tér 6. sz alatt kiadó. Értekezhetni Frólich Ottónál.

DISZMUNKÁK

őzv. Mihálovits Béláné főgimn. tanárné bár... himzéseket, így: monogramokat és arany himzést, tüfestést, templomi oltarterítőket stb. elvállal és a legkényesebb izlésnek is megfelelően elkészíti. Naponta rendes elméleti és gyakorlati ének, zongora tanítást tart, a melyekre a tanulók FIUK vagy LEA... NYOK bármikor...

SZÉKELYUDVARHELYT PETŐFI-UTCA 31. SZ ALATTI LARASÁN JELENTKEZHETNEK

Bélyegzők megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban, gyári ár mellett szállítatnak Betegh Pál könyv- és papirkereskedéséből Székeludvarhelyt.

KÜHÖGÉS

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, görcs és hőkhurut ellen ne vegyenek semmi egye... bet, mint csakis a...

KAISER-féle

mell-karamellákat a „három fenyővel“ 5900

körjegyzőileg hitel-sített bizonyítvány orvosok és magánzókától a biztos eredményt igazolják. Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 6 f-ért. Kapható gyógyszerárak és crogueriákban, valamint Zsetev János gyógyszerésznél Homoródszt.-márton községben

REFORMÁTUS IMAKÖNYVEK NAGY VÁLASZTEK-BAN KAPHATÓK BETEGH PÁL KÖNYVKERESKEDEKSÉBEN SZÉKELY-UDVARHELYT

A Liniment Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller egy régióknak bizonyult háziszser, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult... Prágában, Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

RETHY BELA GYÓGYSZERÉSZ PÉMETEFÜZUKORKA BEKÉSCSABAN ÁRA 60 fillér. Kűhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RETHY-FÉLE PÉMETEFÜZUKORKÁNÁL. Vásárlásánál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. Egy doboz 60 fillér. Csak Réthy-felét fogadjunk el.

Legszebben ír a STAR-írógép Ára legolcsóbb, mert csak 450 K-ba kerül. FARAGÓ TESTVÉREK a STAR-írógépek képviselője. BUDAPEST, V. NÁDOR-U. 17. Részletfizetésre is. Kérjen prospektust.